

Maciej Szczepankiewicz

Festiwal w Rumi wyrazem troski o właściwy kształt muzyki w Kościele

Seminare. Poszukiwania naukowe 11, 359-369

1995

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. MACIEJ SZCZEPANKIEWICZ

FESTIWAL W RUMI WYRAZEM TROSKI O WŁAŚCIWY KSZTAŁT MUZYKI W KOŚCIELE

SOBÓR WATYKAŃSKI II O MUZYCE KOŚCIELNEJ

Sobór Watykański II postawił przed Kościołem doniosłe zadanie zmierzające do odrodzenia i pogłębienia życia liturgicznego. Wraz z soborową reformą liturgiczną pojawiła się konieczność dostosowania muzyki do potrzeb odnowionej liturgii. Niezrozumienie tego faktu powodowało oskarżanie Soboru o to, że zniszczył wartościową, dotychczasową muzykę kościelną. Niewątpliwie obecny stan muzyki kościelnej, a zwłaszcza jej poziom artystyczny, pozostawia wiele do życzenia. Przykładem niech będzie chociażby chór bazyliki św. Piotra w Rzymie. Każdy choć trochę obdarzony słuchem i wrażliwością muzyczną nie może tego chóru słuchać bez irytacji. Przyczyn wspomnianego stanu rzeczy jest oczywiście wiele, a już na pewno nie można nimi obwiniać Soboru Watykańskiego II, który w VI rozdziale Konstytucji o św. liturgii – *Sacrosanctum Concilium* wynosi muzykę do godności integralnej części liturgii¹. A zatem muzyka i śpiew kościelny nie są tylko oprawą, ozdobą, dodatkiem do liturgii, ale jej nieodłączną częścią.

Podkreślając główny cel muzyki kościelnej, jakim jest „Chwała Boża i uświęcenie wiernych oraz nadawanie serdecznej wymowy modlitwie i uroczystego charakteru obrzędom świętym”, Sobór formułuje wiele postulatów². Zawarte w nich treści wskazują na konieczność otaczania opieką i troskliwością skarbcza muzyki kościelnej, popierania zespołów śpiewaczych, zwłaszcza przy kościołach katedralnych, a także przygotowywania wiernych do aktywnego udziału w każdej śpiewanej czynności liturgicznej. Bardzo istotny jest postulat nr 115 o konieczności teoretycznego i praktycznego kształcenia muzycznego w seminariach i wyższych instytucjach muzyki kościelnej.

Konstytucja podkreśla, że pierwsze miejsce w liturgii powinien zajmować śpiew gregoriański, uznany za własny śpiew liturgii rzymskiej (wśród innych równorzędnych rodzajów śpiewu). Z dużym zrozumieniem Sobór odnosi się także do

¹ *Sobór Watykański II, Konstytucja o św. liturgii, Sacrosanctum Concilium*, AAS, 56, 1964.

² Tamże, nr 112–121.

roli religijnego śpiewu ludowego. W zakresie wykorzystania instrumentów muzycznych w liturgii, nadal pierwsze miejsce przyznaje Sobór organom piszczałkowym, których dźwięk i brzmienie nadają uroczystą oprawę obrzędowi liturgicznemu.

W końcowych słowach VI rozdziału Ojcowie Soborowi zwracają się do muzyków kościelnych: „Muzycy przejęci duchem chrześcijańskim niech wiedzą, że są powołani do pielęgnowania muzyki kościelnej i wzbogacania jej skarbcza. Niech tworzą melodie, które posiadałyby cechy prawdziwej muzyki kościelnej i nadawały się nie tylko dla większych zespołów śpiewających, lecz także dla mniejszych chórów i przyczyniłyby się do czynnego uczestnictwa całego zgromadzenia wiernych”³.

Wraz z soborową reformą pojawiła się pilna konieczność dostosowania muzyki do potrzeb odnowionej liturgii. Zadanie to powierzono muzykom kościelnym, a ściślej kompozytorom, organistom i dyrygentom, gdyż właśnie oni decydują o kształcie muzyki kościelnej. Świadomi tej sytuacji organizatorzy festiwalu muzyki kościelnej w Rumi promują trzy wspomniane grupy muzyków, festiwal bowiem obejmuje trzy konkursy: konkurs kompozytorski, konkurs muzyki organowej oraz konkurs zespołów chóralnych.

MUZYKA W ZGROMADZENIU SALEZJAŃSKIM

Festiwal muzyki religijnej w Rumi, przy salezjańskiej parafii NMP Wspomnienia Wiernych, wyrósł na kanwie tradycji muzycznych pielęgnowanych przez długie lata, z wielką pasją przez ks. Stanisława Ormińskiego. On z kolei wzrastał i formował się jako kapłan i artysta w Zgromadzeniu Salezjańskim, założonym przez św. Jana Bosko.

Znane powiedzenie *Una casa salesiana senza musica come un corpo senza anima* – Dom salezjański bez muzyki to jak ciało bez ducha – wskazuje jak ważną rolę spełniała muzyka w systemie wychowawczym św. Jana Bosko. Wszystkie dziedziny nauki kształtują w człowieku sferę intelektualną, natomiast sztuka kształtuje sferę emocjonalną. Święty Jan Bosko znał dobrze tę prawidłowość i dlatego w jego systemie wychowawczym, od samego początku pojawia się muzyka – „wśród siedmiu sekretów powodzenia oratoriów i domów wychowawczych wymienia śpiew i muzykę”⁴. Świadomy wpływu muzyki na rozwój osobowości ludzkiej, uznając jej rolę w praktyce pedagogicznej, ks. Bosko był nie tylko propagatorem muzyki, lecz również sam w 1853 r. założył pierwszą orkiestrę, a także jako amator skomponował m.in. do dziś znaną pieśń *Lodate Maria* oraz pieśń do Dzieciątka Jezus.

³ Tamże, nr 121.

⁴ G. Lemoine, *Memorie biografiche del B. Giovanni Bosco*, vol. XI, Torino 1898–1939, s. 122.

Znany polski dyrygent, organista i kompozytor ks. Józef Surzyński, zakładając chór chłopięco-męski przy katedrze w Poznaniu, zwracał się listownie do św. Jana Bosko z prośbą o praktyczne wskazówki i rady⁵. Wprawdzie ks. Bosko nie był wykształconym muzykiem, ale już za jego życia w Zgromadzeniu Salezjańskim pojawiają się wykształceni muzycy (ks. Filippo Alcantara, ks. Giovanni Cagliero, ks. Vincenzo Cimatti, ks. Giovanni Pagella). Proces ten trwa. Do pracy stają całe szeregi utalentowanych i gruntownie wykształconych muzyków. Odnajdujemy wśród nich patrona festiwalu muzyki religijnej w Rumi – ks. Stanisława Ormińskiego.

Ksiądz Stanisław Ormiński (17 XI 1911–13 VI 1987) znany jest w Polsce przede wszystkim jako autor Apelu Jasnogórskiego. W pamięci przyjaciół pozostał człowiekiem wielkiej kultury i wielkiej dobroci. Utalentowany muzyk, kapłan pedagog i artysta. Całe swoje życie poświęcił muzyce kościelnej. Po ukończeniu studiów teologicznych, rozpoczął studia muzyczne w Państwowym Konserwatorium Muzycznym w Warszawie. W czasie okupacji prowadził ponad stuosobowy chór przy kościele św. Rodziny na Powiślu. Wykonał z nim m.in. *Missa pro pace* F. Nowowiejskiego oraz *Stabat Mater* K. Sikorskiego, utwór dedykowany przez kompozytora chórowi i dyrygentowi. W latach powojennych pracował jako nauczyciel muzyki w Liceum Ogólnokształcącym w Aleksandrowie Kujawskim, w Salezjańskim Studentacie Filozoficznym w Kutnie i Średniej Organistowskiej Szkole w Przemyślu, wszędzie tam prowadził chóry i orkiestry. W 1961 r. przyjechał do Rumi i w parafii Najświętszej Marii Panny Wspomożenia Wiernych, przez 26 lat pełnił funkcję organisty, grał w malutkim kościele w każdą niedzielę i święta na jedenastu mszach świętych. Prowadził liczne muzyczne zespoły parafialne, przede wszystkim chór mieszany „Lira”, któremu oddał serce i który do ostatnich dni życia był jego miłością i chlubą. Z tym właśnie chórem koncertował w kraju i za granicą, brał udział w festiwalach i przeglądach chóralnych, zdobywając szereg nagród i wyróżnień, m.in. Nagrodę Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku i najwyższe odznaczenie Polskiego Związku Chórów i Orkiestr – Odznakę Złotą z Wieńcem Laurowym. W latach 1973–1987 opracował i następnie wydał drukiem 18 tomów pieśni religijnych i świeckich, będących prawdziwą skarbnicą dla zespołów chóralnych.

Wielka muzyka, której służył ks. Stanisław Ormiński wyrosła z samego serca Kościoła i jego wiary. Wiedział on dobrze, że piękno jest nierozzerwalnie związane z przeżywaniem Boga. Czynił wszystko, aby tego Boga przybliżyć ludziom poprzez modlitwę rozbrzmiewającą pięknem dźwięków⁶.

⁵ Informację zaczerpnięto z wykładu dr K. Winowicz – o życiu i działalności ks. J. Surzyńskiego. Niestety, bogata korespondencja jaką ks. J. Surzyński prowadził z ks. J. Bosko nie zachowała się, gdyż spłonęła w czasie II wojny światowej. Wiadomość tę potwierdził bratanek ks. Surzyńskiego – Leopold Surzyński.

⁶ Ks. S. Skopiak, *Wspomnienie o księdzu profesorze Stanisławie Ormińskim*, Łą 1992.

Swoje ideały starał się krzewić wśród najbliższych współpracowników z chóru „Lira”. Wysiłki ks. Stanisława Ormińskiego uwieńczone zostały sukcesem, bo to właśnie oni kontynuują rozpoczęte przez niego dzieło. Już w dwa lata po jego śmierci, z inicjatywy dwojga chórzystów: Daniela Ptacha i Elżbiety Waškowskiej zostaje zapoczątkowany Festiwal Pieśni Religijnej w Rumi – coroczna ogólnopolska impreza chóralna. W 1992 r. został przekształcony w Ogólnopolski Festiwal Muzyki Religijnej.

FESTIWAL MUZYKI RELIGIJNEJ IM. KS. STANISŁAWA ORMIŃSKIEGO W RUMI

Główne cele festiwalu to: upamiętnienie postaci salezjanina ks. Stanisława Ormińskiego, kompozytora, organisty, dyrygenta, autora licznych opracowań utworów chóralnych i instrumentalnych, wybitnego działacza Polskiego Związku Chórów i Orkiestr, popularyzatora i wydawcy pieśni chóralnych, wychowawcy młodzieży. Następne – podnoszenie religijnej kultury muzycznej oraz wzrost poziomu wykonawczego zespołów chóralnych i indywidualnych wykonawców, a także upowszechnienie dorobku w zakresie muzyki dawnej i współczesnej o treściach religijnych.

Do tej pory odbyło się już 6 festiwali. Ostatni, odbył się 20–22 października 1994 r.

Objął on trzy konkursy: 1) konkurs kompozytorski, 2) konkurs muzyki organowej z udziałem studentów klas organowych akademii muzycznych i uczniów starszych klas liceów muzycznych, 3) konkurs zespołów chóralnych z udziałem chórów z całej Polski.

Organizatorami festiwalu są: Ministerstwo Kultury i Sztuki, Polski Związek Chórów i Orkiestr, Zgromadzenie Salezjanów św. Jana Bosko, Wydział Kultury, Nauki i Sportu Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, Urząd Miasta Rumi, Miejski Dom Kultury w Rumi.

Komitet honorowy tworzą: ks. abp Tadeusz Gocłowski – metropolita gdański; ks. Władysław Kołyszko – prowincjał Zgromadzenia Salezjańskiego; Kazimierz Stobiecki – prezes Zarządu Głównego PZChiO; Józef Borzykowski – wicewojewoda gdański; Wojciech Bonisławski – dyrektor Wydziału Kultury, Nauki i Sportu Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku; Jan Klawiter – burmistrz Miasta Rumi; Krystyna Gromek; ks. Jerzy Worek – proboszcz Parafii NMP Wspomożenia Wiernych.

W skład komitetu organizacyjnego wchodzi: Elżbieta Waškowska – przewodnicząca oraz członkowie: ks. Ryszard Świrydzki, Beata Jasińska-Sztuk, Beata Janusz Lis, Daniel Ptach, Gabriela Ptach, Alicja Sowirko, Jerzy Sugajski, Jacek Sztuk, Andrzej Waškowski.

Do jury konkursu kompozytorskiego wchodzi: Henryk Gostomski – przewodniczący – Gdańsk, Romuald Twardowski – Warszawa, Eugeniusz Głowski – War-

szawa, ks. Kazimierz Szymonik – Warszawa, ks. Stanisław Zięba – Gdańsk, ks. Maciej Szczepankiewicz – Łąd.

Do jury konkursu muzyki organowej zostali powołani: Henryk Gostomski – przewodniczący – Akademia Muzyczna – Gdańsk; Leon Bator – Akademia Muzyczna – Gdańsk; Jerzy Rosiński – Kielce; ks. Maciej Szczepankiewicz – Salezjańskie Wyższe Seminarium Duchowne – Łąd; Joanna Sucherska – sekretarz.

Do jury konkursu zespołów chóralnych zostali powołani: Henryk Gostomski – przewodniczący – Akademia Muzyczna – Gdańsk; Janusz Dzieciół – Akademia Muzyczna – Poznań; Sylwester Matczak – Wyższa Szkoła Pedagogiczna – Bydgoszcz; ks. Maciej Szczepankiewicz – Salezjańskie Wyższe Seminarium Duchowne – Łąd; Joanna Sucherska – sekretarz.

Dyrektorem artystycznym festiwalu jest prof. Henryk Gostomski, dyrektorem festiwalu Daniel Ptach. Słowo o muzyce i prowadzenie festiwalu powierzono redaktorowi Radia Gdańsk Konradowi Mielnikowi, a program opracowała Elżbieta Waškowska.

Konkurs kompozytorski

„Muzyka, to jest umiejętność, czyli zmysł dobrego śpiewania, z laskawości Bożej udzielona została śmiertelnikom, posiadającym rozumną duszę w celu pościągnięcia ich do wzniosłych rzeczy”. (*św. Augustyn*)

Zasadniczym celem konkursu kompozytorskiego jest wzbogacenie dorobku religijnej kultury muzycznej o nowe utwory powstające z inspiracji związanej z przypadającym w 1997 r. Jubileuszem Tysiąclecia Chrztu Pomorza i męczeńskiej śmierci św. Wojciecha.

Konkurs obejmuje dwie kategorie utworów: pieśni na chór a cappella lub z towarzyszeniem organów oraz pieśni lub cykl pieśni na głos solowy z towarzyszeniem organów.

Tekst do wyżej wymienionych utworów powinien dotyczyć tematyki związanej z działalnością św. Wojciecha: sakramentu chrztu, sakramentu bierzmowania, działalności misyjnej, eucharystii, kultu maryjnego, świadectwa życia chrześcijańskiego.

Konkurs ma charakter wieloetapowy:

I etap – do 31 stycznia 1994 r. nadesłano 20 prac konkursowych. 3 lutego 1994 r. jury zakwalifikowało do II etapu następujące utwory:

1. Jan Bernatek – *Modlitwa* na sopran (tenor) z organami
2. Jan Bernatek – *Prośby* na chór a cappella
3. Jan Bernatek – *Chwała* na chór z organami
4. Paweł Łukaszewski – *Angelus Domini* na chór mieszany a cappella
5. Aleksandra Brejza – *Kantyczki dla Świętej Pani* na chór mieszany a cappella
6. Marek Jasiński – *Pieśń Zwiastowania* – na chór mieszany

7. Andrzej Hundziak – *Litania do Maryi Panny* – na chór żeński a cappella
8. Mieczysław Makowski – *Sub tuum praesidium* – na chór żeński, (chłopięcy) mieszany i męski
9. Karol Drynkowski – *Magnifikat Te Domine Adalberti Votiva* – na baryton i chór mieszany a cappella
10. Jerzy Rosiński – *Kantata na 1000-lecie Chrztu Pomorza* – na chór mieszany i organy.

II etap to przygotowanie przez wybrane zespoły chóralskie oraz solistów zakwalifikowanych utworów.

III etap polegać będzie na wykonaniu utworów przez zespoły chóralskie i solistów w roku 1995 i 1996 r. na Ogólnopolskim Festiwalu Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi.

W 1997 r. po zakończeniu konkursu kompozytorskiego planuje się wydanie drukiem, w specjalnym zbiorze, utworów zakwalifikowanych do II etapu ze wskazaniem laureatów nagród głównych i wyróżnień w konkursie.

Konkurs muzyki organowej

„Gdy tedy wszyscy razem na trąbach i głosem i na cymbałach, i na rozmaitych instrumentach muzycznych grali, i głos wysoko podnosili [...], dom boży napełniony został obłokiem i nie mogli kapłani stać i służyć z powodu mgły, bo chwała Pańska napełniła świątynię”. (2 Krn 5, 13–14)

Konkurs muzyki organowej rozpoczął się 20 października 1994 r. Zanim przystąpię do opisywania go, chciałbym zacytować słowa Leona Batora z artykułu zamieszczonego w „Życiu Muzycznym” – „Wspaniała nowa świątynia pod wezwaniem NMP Wspomożenia Wiernych w Rumi z doskonałą akustyką wnętrza, a w niej nowo wybudowane znakomite organy, stwarzają najlepszą okazję do prezentowania tu najwyższej wartości artystycznej – wspaniałej muzyki sakralnej. Gospodarze kościoła, pielęgnując wielkie tradycje muzyczne wybitnego swego przedstawiciela, śp. ks. profesora Stanisława Ormińskiego, stworzyli najlepsze warunki do ich kontynuacji. Jakże niedawno jeszcze marzeniem ks. prof. Ormińskiego było, aby w macierzystej Jego Parafii w Rumi znajdowały się takie organy, które zadowolilyby wszystkich koncertujących tu organistów – wirtuozów. I dziś z prawdziwą dumą stwierdzamy, iż marzenia owe – dobrze zapisane w pamięci najbliższych mu współpracowników – zostały w pełni zrealizowane, a Ogólnopolski Festiwal Muzyki Religijnej w Rumi otrzymał nazwę Jego imienia”⁷.

Do konkursu muzyki organowej zgłosiło się 12 uczestników, którzy zgodnie z regulaminem konkursu, nie przekroczyli 27 roku życia. Do I etapu należało przygotować i obowiązkowo wykonać następujące utwory: tryptyk chorałowy *Wer nur*

⁷ L. Bator, *Dzień pierwszy, Konkurs muzyki organowej*, „Życie Muzyczne”, 1993, 1–2, s. 3.

den Lieben Gott lasst walten BWV 642 oraz toccatę, adagio i fugę C-dur BWV 641 – Johana Sebastiana Bacha.

Po przesłuchaniach, w wyniku eliminacji do II etapu jury zakwalifikowało 7 organistów: Adama Kuczewskiego z Akademii Muzycznej w Warszawie, Łukasza Mateję z Akademii Muzycznej w Krakowie, Tomasza Mizernego z Państwowego Liceum Muzycznego w Poznaniu, Andrzeja Szadejko z Akademii Muzycznej w Poznaniu, Krzysztofa Drzewieckiego z Akademii Muzycznej w Bydgoszczy i Radosława Marca z Akademii Muzycznej w Bydgoszczy.

II etap konkursu przewidywał wykonanie trzech utworów z kategorii: A, B i C (od 25 do 30 minut). Lista utworów A obejmowała dzieła kompozytorów polskich, którzy tworzyli na przełomie XIX i XX wieku, natomiast listę utworów B reprezentowały dzieła współczesnych kompozytorów polskich. Uczestnicy konkursu najchętniej wybierali utwory Tadeusza Paciorkiewicza i Mieczysłwa Surzyńskiego. W ramach kategorii C należało wykonać wybrany utwór dowolny. Najczęściej grano utwory M. Regera, F. Liszta, L. Vierne'a.

Po przesłuchaniach II etapu, w oczekiwaniu na werdykt jury, wysłuchano koncertu organowego w wykonaniu zaproszonego gościa – Romana Peruckiego. Wieczorem 21 października 1994 r. ogłoszono wyniki konkursu. Jury postanowiło przyznać Nagrodę Główną Ministerstwa Kultury i Sztuki w wysokości 10 mln zł Radosławowi Marcowi z klasy Piotra Grajtera z Akademii Muzycznej w Bydgoszczy.

Poza tym przyznano również cztery wyróżnienia: 1) za najlepsze wykonanie utworu I etapu J.S. Bacha w wysokości 1 mln zł Ryszardowi Superczyńskiemu z klasy Sławomira Kamińskiego z Akademii Muzycznej w Poznaniu; 2) za najlepsze wykonanie utworu kompozytora polskiego przełomu XIX i XX wieku w wysokości 1 mln zł Adamowi Kuczewskiemu z klasy Józefa Serafina z Akademii Muzycznej w Warszawie za *Elegię a-mol* Kazimierza Jurdzińskiego; 3) za najlepsze wykonanie utworu współczesnego kompozytora polskiego w wysokości 1 mln zł Andrzejowi Szadejko z klasy Leona Batora z Akademii Muzycznej w Gdańsku za utwór *Tryptychon* Tadeusza Paciorkiewicza; 4) za najlepiej wykonany utwór dowolny w wysokości 1 mln zł Andrzejowi Szadejko z klasy Leona Batora z Akademii Muzycznej w Gdańsku za utwór Louisa Viernea – *Toccata b z II suitu organowej*, op. 53.

Jury postanowiło także przyznać nagrodę w wysokości 1 mln zł najmłodszemu uczestnikowi II etapu konkursu Tomaszowi Mizernemu z klasy Elżbiety Karolak z Państwowego Liceum Muzycznego w Poznaniu, za wykonanie utworu Augustyna Blocha – *Allegro z Sonaty na organy*.

Konkurs zespołów chóralnych

„Śpiewajcie Panu pieśń nową, dobrze Mu śpiewajcie. Każdy pyta, jak śpiewać Bogu? Śpiewaj Mu, ale nie fałszuj. Nie lubi, kiedy Mu drażnisz uszy. Dobrze

śpiewajcie Bracia! Jeśli powiedzą ci, żebyś zaśpiewał w obecności dobrego muzyka, ale tak żeby cię pochwalili, to przecież odczuwasz treść i boisz się wystąpić bez uprzedniego przygotowania i próby. Nie chcesz się ośmieszyć w oczach artysty, bo wiesz, że to, co ujdzie uwagi laika, zostanie dostrzeżone i skrytykowane przez znawcę. Któż zatem zgodziłby się wystąpić z pieśnią przed Bogiem, który potrafi bardzo krytycznie osądzić wykonawcę? On wszystko dostrzeże, wszystko usłyszy. czy możesz tak doskonale zaśpiewać, z takim kunsztem, aby tak wrażliwe uszy nie dosłyszały żadnego fałszywego dźwięku? (św. Augustyn)

W sobotę, 22 października, o godz. 8 rano proboszcz parafii NMP Wspomnienia Wiernych ks. Jerzy Worek powitał przybyłych chórzystów, jurorów, zaproszonych gości i słuchaczy. Następnie połączone chóry, pod dyrekcją Henryka Gostomskiego odśpiewały *Gaude Mater Polonia*. Program konkursu przewidywał wykonanie pieśni o treściach religijnych przynajmniej dwóch kompozytorów polskich. Występ nie mógł przekroczyć 15 minut, a czas bardzo skrupulatnie kontrolowała sekretarz jury.

Biorąc pod uwagę poziom artystyczny, wyróżniono dwie kategorie chórów A i B. Organizatorzy pozostawili dyrygentom możliwość indywidualnego zadecydowania o zaklasyfikowaniu chóru do odpowiedniej kategorii. Kolejność przesłuchań została ustalona w wyniku losowania. W pierwszej części konkursu występowały chóry kategorii B – reprezentujące średni poziom artystyczny (15 chórów mieszanych, 5 chórów żeńskich i 1 chór męski Wojskowego Liceum Muzycznego w Gdańsku).

Kategorię A stanowiły chóry o wysokim poziomie artystycznym. Należy jednak zauważyć, że Chór Parafii św. Maksymiliana z Torunia znacznie odbiegał poziomem od pozostałych trzech, które istotnie ten wysoki poziom reprezentowały. Były to: Chór Pomorskiej Akademii Medycznej ze Szczecina, Zespół Muzyki Dawnej „Consonanza” z Wrocławia oraz Chór Mieszany „Continuo” z Olsztyna.

W przerwie przesłuchań złożono kwiaty na grobie śp. ks. Stanisława Ormińskiego. Należy również wspomnieć, że w ramach festiwalu wystąpił gościnnie Chór „Voces humane” ze Szwecji, który z towarzyszeniem orkiestry wykonał *Mszę szwedzką* Johana Helmicha Romana. Całość prowadził dyrygent Bo Ingelberg. O godzinie 18⁰⁰ została odprawiona uroczysta msza święta koncelebrowana, której przewodniczył prowincjał salezjanów ks. Władysław Kołyszko. W wygłoszonej homilii przypomniał on osobę i zasługi śp. ks. Stanisława Ormińskiego⁸. Podczas mszy świętej połączone chóry pod dyrekcją Henryka Gostomskiego wykonały następujące pieśni: *Gaude Mater Polonia*, *Maryjo ja Twe dziecko* (ks. A. Chlondowskiego), *Ave Verum* (W. A. Mozarta), *Alleluja* z oratorium *Mesjasz* (J. F. Haendla) i *Apel Jasnogórski* (ks. S. Ormińskiego). Chórzystom na organach akompaniował Roman Perucki.

⁸ A. Oksiuta-Borowska, *VI Ogólnopolski Festiwal Muzyki Religijnej w Rumi*, „Gwiazda Morza”, 1994, 22, s. 18.

Po zakończonej mszy świętej odczytano werdykt jury, które postanowiło, by Nagrodę Główną Ministerstwa Kultury i Sztuki w wysokości 10 mln zł przyznać Chórowi Pomorskiej Akademii Medycznej ze Szczecina pod dyrekcją Ryszarda Handke.

Kolejne miejsca i nagrody przyznano w ramach poszczególnych kategorii chórów.

W kategorii A:

I miejsce i nagrodę Inspektora Salezjańskiej Prowincji św. Wojciecha w Pile w wysokości 5 mln zł Chórowi Mieszanemu „Continuo” z Olsztyna pod dyrekcją Agaty Wilińskiej.

II miejsce i nagrodę Arcybiskupa Metropolity Gdańskiego Tadeusza Gocłowskiego w wysokości 4 mln zł Zespołowi Muzyki Dawnej „Consonanza” z Wrocławia pod dyrekcją Marii Kierskiej-Witczak.

III miejsca nie przyznano.

W kategorii B chórów mieszanych przyznano po dwa I i dwa II miejsca.

I miejsce i nagrodę Zarządu Głównego PZCHiO w wysokości 5 mln zł Chórowi Kameralnemu „Camerata” z Iławy pod dyrekcją Honoraty Cybuli.

I miejsce i nagrodę Prezydenta Miasta Wejherowa w wysokości 5 mln zł Chórowi Kameralnemu „Cantum concinnum” z Jarocina pod dyrekcją Agnieszki Gniatczyk.

II miejsce i nagrodę w wysokości 3 mln zł Poznańskiemu Chórowi Kameralnemu „Fermata” z Poznania pod dyrekcją Mateusza M. J. Sibilskiego.

II miejsce i nagrodę w wysokości 2 mln zł – Nagroda Zarządu Oddziału Gdańskiego PZCHiO – Chórowi „Optima Fide” przy WSP z Olsztyna pod dyrekcją Józefa Wojtkowiaka.

W kategorii B chórów jednorodnych przyznano tylko po dwa II i dwa III miejsca.

II miejsce i nagrody po 2 mln zł otrzymały: Chór Żeński „Marcinek Singers” z Poznania pod dyrekcją Doroty Lewandowskiej i Chór Żeński „Serioso Giocoso” z Bydgoszczy pod dyrekcją Mariusza Kończala.

III miejsce i nagrody po 1 mln zł przyznano Dziewczęcemu Chórowi I LO z Brodnicy pod dyrekcją Mirosławy Barczewskiej i Chórowi Żeńskiemu „Fantazja” ze Słupska pod dyrekcją Lilianny Zdolińskiej.

Po odczytaniu protokołu posiedzenia jury nastąpiło wręczenie nagród laureatom oraz dyplomów uczestnikom. Punktualnie o godz. 19³⁰ rozpoczął się koncert laureatów. Jako pierwszy wystąpił laureat konkursu muzyki organowej – Radosław Marzec, który zagrał słynne *B.A.C.H.* F. Liszta. Następnie śpiewały nagrodzone chóry.

ZAKOŃCZENIE

Ogólnopolski Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi jest wspaniałym przykładem właściwej interpretacji i realizacji treści zawartych w dokumentach soborowych. Jest też współczesną i aktualną odpowiedzią na konieczność nieustannego, właściwego łączenia muzyki i śpiewu kościelnego z liturgią. Cele festiwalu i ich odniesienie do życia, działalności, pasji jego patrona – ks. Stanisława Ormińskiego wzajemnie się przenikają. Organizowane od sześciu lat Festiwale Muzyki Religijnej w Rumi są przeglądem twórczości kompozytorów wzbogacających dorobek muzyki religijnej o nowe utwory. Są także prezentacją artystyczną organistów, dyrygentów, zespołów chóralnych stwarzającą możliwość bezpośredniego kontaktu z dziełami wielkich mistrzów.

Optymizm i radość wzbudza fakt, że tyle osób, zwłaszcza młodych tak chętnie i spontanicznie reaguje i odpowiada na apel organizatorów festiwalu.

Bolesław Bartoszewicz w „Życiu Muzycznym” tak wspomina festiwal w Rumi – „Październikowy dzień spędzony w Rumi pozwolił przybyszowi poznać jeden z przekonujących przykładów czynienia dobrze”⁹. W innym numerze tego pisma przeczytać możemy: „I oto spotykamy się znowu jesienią u księży Salezjanów w Rumi, korzystając z ciepłej i spokojnej gościny ludzi otwierających i skromną swoją spizarnię, i wielkie serca dla festiwalowych gości, którzy tu z chęcią i pewnie z ciekawością przyjeżdżają, widząc, że impreza ta ma tak dobrych i szlachetnych dobroczyńców. Księża Salezjanie dobroczyńcy szczególnej miary i klasy nie są w swoim dobrodziejstwie odosobnieni.

Gorące podziękowania należą się władzom miejskim w Rumi. Zrobiły wszystko co mogły, a nawet więcej (naprawdę), by festiwal doszedł do skutku. Pomogły finansowo i organizacyjnie. I obiecały pomóc w przyszłości”¹⁰.

Festiwal – a zatem – konkursy, oceny jury, nagrody i wyróżnienia dla najlepszych, koncert laureatów. Organizatorzy – wychowankowie ks. Stanisława Ormińskiego – starają się kontynuować styl swojego mistrza i dokładają wielu starań, by obok elementu rywalizacji nie zabrakło elementów jednoczących zespoły. Niepowtarzalne przeżycia, szczególną atmosferę i klimat stwarzały – wspólna modlitwa, wspólne uczestniczenie w uroczystej mszy świętej, wspólne śpiewy.

Wysoki poziom artystyczny festiwalu stawia go w rzędzie najbardziej liczących się imprez artystycznych w Polsce, a tysiące ludzi jadą setki kilometrów, by tam w Rumi odpowiedzieć na motto tegorocznego festiwalu – „[...] wszyscy jeste-

⁹ B. Bartoszewicz, *Festiwal w Rumi*, „Życie Muzyczne”, 1991, 1, (fragm. rec.).

¹⁰ B. Bartoszewicz, *Dwa dni w Rumi*, „Życie Muzyczne”, 1992, 1, s. 2.

śmy powołani, by być hymnem na cześć Boga. Człowiek jest pieśnią, którą się śpiewa na cześć Stwórcy [...]. Człowiek – twórca w wielu dziedzinach [...]"¹¹.

Summary

The VI Grand Polish Festival of Religious Music took place in The Mary's Help of Christians Church from 20th to 22nd of October 1994. The event was organized in honor of a Salesian Father Stanislaw Orminski. He was a Salesian – a composer, an organist, a conductor and the author of many choral and instrumental compositions. Fr. Orminski was an active member of The Polish Choir and Orchestra Society, a publisher of choral hymns, an educator of young people. Moreover, the organizers wished to make the attainments in old and modern religious music widely known.

The festival comprised three competitions: the competition for the best composition; the competition of the organ music, in which the students from music academies and higher forms of music colleges took part and the competition of the choral groups.

There were not only competitions, judgements, prizes and distinctions for the best. The organizers – the past pupils of Fr. Stanislaw Orminski, tried to introduce elements of unity beside the elements of vying. The common participation in the Eucharist, prayers and hymns created an unique atmosphere and very special climate.

The high level of art puts the festival among the most important art events in Poland. The festival is a very good example of a proper understanding and realisation of the Second Vatican Council's ideas. It is also a modern and very up-t-date reply to the necessity of constant, appropriate joining of religious music and chant with the liturgy of the Church.

¹¹ Abp T. Gościowski, z homilii, Rumia 1993.